

Музичне мистецтво)» та можуть стати у нагоді для майбутніх фахівців інших спеціальностей мистецького профілю.

Література:

1. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?» за ініціативою Олени Зеленської. Режим доступу: https://center.dii.gov.ua/blog/vseukrainska-programa-mentalnogo_zdorova-ti-ak-za-iniciativou-oleni-zelensko
2. Матеріали міжнародного проекту з британськими колегами «Арт-комунікації та травмоінформоване мистецтво». Режим доступу: <https://artherapyforce.com.ua/en/resource/henry-redwood-s-lecture-on-participatory-and-creative-approaches-to-community-building/>
3. Растрігіна А.М. Підготовка майбутніх педагогів-музикантів до травмоінформованої допомоги через арт-комунікації. Сучасна освіта в Україні: особливості розвитку в умовах воєнного стану та повоєнні перспективи: колективна монографія [електронне видання] / за заг. редакцією проф. Я. В. Галети; наук. ред. проф. Т. Я. Довга. Дніпро: Середняк Т. К., 2024. С.73-92.

НЕЙРОНАУКОВІ АСПЕКТИ РОЗУМІННЯ ТА РОЗВИТКУ СПРИЙНЯТЛИВОСТІ ДО НОВОГО

Сас Н.М.

*Федеральний інститут Парана м.Курітіба, Бразилія
sasnat2008@gmail.com*

За визначенням, сприйнятливість до нового – це здатність особистості сприймати ознаки нового (майбутнього) і керуватися сформованим уявленням (свідомо чи несвідомо) у своїй практичній діяльності. Сприйнятливість до нового – це ступінь відносного випередження індивідом інших членів своєї суспільної системи в сприйнятті нових ідей, явищ, відкриттів, які будуть визначати майбутнє (Sas N. (2023)).

Нами виокремлюються зовнішні і внутрішні чинники, які уможливають сприйнятливість до нового.

Зовнішні чинники – сприймання та відчуття, на основі яких, інформація про предмети і явища, об'єкти та їх властивості, сполучається в сенсорний образ та інтерпретується як інформація породжена об'єктами або подіями оточуючого середовища.

До внутрішніх чинників, на нашу думку, слід віднести сукупність нейронів, які з'єднуються в нейронні ланцюги, які об'єднуються в нейронні ансамблі, які, в свою чергу, формують нейронні мережі, волокна яких простягаються по всьому тілу і утворюють основу сприйнятливості до нового так само, як навчання, пам'яті, поведінки, сприйняття та свідомості.

Біологічні основи сприйняття та свідомості були описані Е. Кенделом (Kandel E. (2012)). Стратегії та прийоми, які допоможуть досягати піку розумових здібностей та продуктивності через мозкоцентричний (тобто підлаштований до потреб мозку) раціон, креативність, сон, пам'ять розкрив Р. Джандіал (Jandial R. (2019)).

Сучасні досягнення вітчизняної нейронауки, зокрема такі актуальні питання як, проблеми семантичних та семіотичних аспектів кореляції культури та свідомості, кореляції свідомості та мови, перцепції та мислення, природи свідомості, інтенціональності свідомості, свідомого досвіду, несвідомого та підсвідомого розглядаються на науково-практичних конференціях різного рівня (Свідомість, мозок, мова(2018)).

До сьогодні не має чіткого уявлення про те, як «із плоті та крові» народжується свідомість, виникає розум, з'являється ідея, винахід, відбувається осяяння. Нейронаука наука молода й водночас така, що швидко розвивається. Цікавість, на наш погляд, викликають нейронаукові підходи до питання сприйнятливості до нового.

У контексті обраної теми, метою є розкриття нейронаукових підходів до питання розуміння та розвитку сприйнятливості до нового.

Методами дослідження є аналіз досягнень нейронауки та їх імплементація стосовно розуміння та розвитку сприйнятливості до нового.

Сьогодні нейробіологам вже відомо, що мозочок (лат. cerebellum — дослівно «малий мозок») відіграє важливу роль у забезпеченні низки когнітивних та емоційних функцій. Його навіть нерідко називають «регульованою машиною, що самонавчається», яка виконує налаштування думок і почуттів так само, як і налаштування рухів (3, с.8). В останні роки дослідження чітко показують, що підвищена активність мозочка безпосередньо пов'язана з вирішенням творчих завдань. І як зараз вважається, ця ділянка мозку координує творче мислення (там само).

Керуючись визначенням сприйнятливості до нового, логічно передбачити, що саме мозочок відіграє важливу роль у здатності особистості сприймати нові ідеї, явища, відкриття, які будуть визначати майбутнє.

Р. Джандіал переконаний, що найвищу форму психічної діяльності – творчість, народжує узгодженість обох частин лобової частки (лат. lobus frontalis). Саме лобова частка як «командний пункт» мозку, дозволяє людині поводитися організовано, свідомо і цілеспрямовано (3,с.17). Вочевидь, саме узгодженість обох частин лобової частки зумовлює напрямок (галузь, вид діяльності тощо) «організованого, свідомого і цілеспрямованого» накопичення незримих до певного часу ознак змін. Останнє, у свою чергу, визначає ступінь відносного випередження індивідом інших членів своєї громадської системи у сприйнятті нових ідей, тощо.

Зрозуміло, що ідея, осяяння не з'являються в якомусь одному місці мозку. Щоб зазначене здійснилося, уся нейронна мережа мозку, всі його відділи повинні діяти злагоджено, гармонійно та синхронно.

Здатність сучасної людини до випереджувальної сприйнятливості до нового зафіксована у таких нейронаукових дослідженнях.

Зокрема, Д.Флінн, на основі порівняння даних тесту на IQ початку та в кінці ХХ століття, встановив, що середній коефіцієнт інтелекту демонструє тенденцію до зростання та за кожне десятиліття збільшується на три пункти. За висновком Флінна «сучасні люди стали першими представниками свого виду, яким випало жити у світі, де переважають категорії, гіпотетичні можливості, невербальні символи та візуальні образи, що малюють альтернативну реальність»(Flynn J.(2012)). У контексті нашого дослідження, цей висновок свідчить, що людина потенційно сприйнятлива до нового.

Ще одне важливе свідчення експериментальної нейробіології полягає в тому, що працюючі клітини головного мозку викликають більший приплив крові (так само, як м'язи в процесі виконання фізичних навантажень). Це свідчення дозволяє зробити передбачення, що клітини мозку (у нашому випадку, породжена ними, сприйнятливість до нового) підлягають тренуванню (так само, як м'язи).

Більш того, постійно задіяні нейрони зазвичай здорові й благополучні, на відміну від тих, які, без необхідності виконувати конкретні завдання, чахнуть і в'януть(3,с.13). Тобто, сприйнятливість до нового, не тільки викликається напруженням мозку, але й тренується завдяки цьому.

Продовженням розгляду зазначеного питання, на наш погляд, є дослідження нейронаукових підходів до умов та засобів розвитку сприйнятливості до нового.

Література:

1.Свідомість, мозок, мова : актуальні проблеми та міждисциплінарні досягнення: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 19-20 квітня 2018 р.). – Львів, 2018. – 232 с.

2.Flynn J. R. Are We Really Getting Smarter? Wall Street Journal. 2012. September 21. URL: <https://www.wsj.com/articles>

3.Jandial R. Neurofitness: A Brain Surgeon's Secrets To Boost Performance And Unleash Creativity.– Houghton Mifflarcourt, 2019. – 272 p.

4.Kandel, Eric R. (2012). Principles of Neural Science, Fifth Edition. McGraw-Hill Education. с. 5. ISBN 978-0071390118.

5.Sas N.M. Definition, classifications and characteristics receptivity to the new. ScientificWorldJournal. Bulgaria, Svishtov, Issue No17, January, 2023. P. 74-80.

ІНФОРМАЦІЙНІ ІННОВАЦІЇ В РОБОТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛ

**Семеновська Л. А.
Рамусь М. О.**

Дослідження проблеми впровадження інноваційних педагогічних практик спирається на сучасні освітні документи (ЮНЕСКО, Закони України) та фундаментальні праці вітчизняних науковців (О. Даниско, Н. Кононец, В. Кухаренко та ін.), які обґрунтовують методолого-теоретичні та практичні аспекти використання інформаційних технологій у підготовці висококваліфікованих кадрів в умовах сучасних цифрових викликів. Поділяючи думку Ю. Зіньковського, вважаємо, що здатність до інновацій є ключовою компетентністю сучасного фахівця [1]. Дослідниця Л.Тимчук акцентує увагу на тому, що у вимірі зростання обсягу знань викладач повинен перестати бути просто носієм інформації. Його основне завдання – навчити студентів самостійно здобувати знання, аналізувати їх та застосовувати на практиці. Для цього необхідно створити таке навчальне середовище, яке б стимулювало творчість, критичне мислення та співпрацю [2].

На основі узагальнення наукових студій із досліджуваної проблеми та освітньої практики обґрунтовано принципи впровадження інновацій: орієнтація на ринок праці: аналіз потреб, співпраця з роботодавцями; активне використання технологій, що передбачає розробку електронних ресурсів; гнучкість та індивідуалізація, яка реалізується засобом упровадження дистанційних курсів та гнучких графіків; наукова та дослідницька діяльність як залучення студентів до наукових проєктів; орієнтація на практичний досвід (стажування, практичні кейси); міжнародна співпраця, що передбачає обмін досвідом, залучення зарубіжних фахівців; розвиток критичного мислення та творчих навичок, який забезпечується використанням методів критичного аналізу, проєктних завдань, неперервне вдосконалення (участь у тренінгах, обмін досвідом).

Проведене дослідження дозволяє виокремити ключові аспекти важливості застосування інновацій в роботі викладача закладу вищої освіти: актуалізація знань та навичок студентів; розвиток креативності та критичного мислення; навчання у реальному часі; стимулювання підприємницького мислення; глобальна перспектива; піднесення рівня залучення студентів; адаптація до вимог ринку праці, які швидко змінюються.

Інноваційні інформаційні практики відіграють все більш важливу роль у сучасній освіті, надаючи безмежні можливості для створення динамічного та інтерактивного навчального середовища. Аналіз наукової літератури та освітнього досвіду дозволяє визначити такі ключові напрями для впровадження інформаційних інновацій: технології (використання електронних платформ, відеолекцій, вебінарів); методи